

Erstatningsordningen for beslagleggelse av fiskefelt (forårsaket av seismikk)

Ståle Hellesø
Advokat

Fisk og seismikk 2018

Litt historikk om erstatningsordningen

- Før lovregulering om erstatningsansvar – krav til skyld
- 1990: Innføring av erstatning i lov for fiskere ved øk.tap som følge av petroleumsvirksomhet – objektivt ansvar.
 - Forurensning, forsøpling, seismikk og arealtap pga plassering av innretninger.
 - Fiskeindustriens tap var ikke omfattet av mandatet
 - Fun Fact: OD og lovutvalget mente seismikk skulle unntas fra ordningen da dette i liten grad påvirker fiskerne.Hvilken betydning har dette i dag ?
 - Fun Fact: Tok 10 år før første sak kom–ifbm Lofoten i 08/09 kom det 183

Videre om historikken

- Arbeidsgruppe 2008 om seismikk i Lofoten/Vesterålen
 - Konsekvenser for fiskeriene
 - Utrede gjeldende erstatningsordning
 - Om ordningen er god nok måtte fastslås gjennom praksis
 - Behov for bedre informasjon om ordningen og redusere saksbehandlingstiden
 - Frikjøpsordning ?
 - Gruppen svarte nei, bl.a. pga tidsvinduet- frikjøp krever lovendring som tar tid
- Staten v/OD innførte en frikjøpsordning i Lofoten/vesterålen

Generelle synspunkter

- Målet er sameksistens, men fiskerne opplever ikke at dette skjer
 - Blåkveitefisket ble endret i tid pga seismisk aktivitet i 2008
 - Erstatningsnemnda har lagt til grunn skremmeeffekt på 20 n.mil
 - Er seismikk forurensning – krav til tillatelse etter forurensningsloven ?
 - Havressursloven: «Forbudt å ødelegge fangstmuligheter ved skyting, støt o.l»
 - Ressursforskriften § 5: seismikken skal holde forsvarlig avstand til fiske
 - Norges Fiskarlag politianmeldte seismisk aktivitet
 - Fiskeridirektoratet (og Fiskarlaget) anbefalte i 2009 å lovfeste en geografisk minsteavstand på 18 n.mil for torsk og hyse. OD uenig
- Fiskernes ønsker å fiske i sjøen og ikke i Statskassa

Statistikk fra erstatningsnemnda

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Totalt 2008 til 2017
Behandlet	24	159	18	3	34	54	5	31	42	10	380
Innvilget	21	80	11	1	23	35	2	18	28	7	226
Avslag	3	79	7	2	11	19	3	13	14	3	154
Omsøkt	4 632 428	28 216 504	3 590 242	918 156	10 129 708	18 115 454	2 195 000	23 541 073	19 234 335	2 769 830	113 342 730
Utbetalt	2 333 100	7 550 500	765 500	300 000	3 905 000	4 432 552	850 000	9 009 260	2 117 241	511 000	31 774 153
Møter	2	8	4	2	4	5	2	3	3	2	35

Erfaringer med erstatningsordningen

- Veldig mange får avslag. De som innvilges får ca 1/3 av omsøkte.
- Saksbehandlingstiden er for lang
- Fungerer best der fisker var først på feltet (pågående fiske)
- Tilknytningskravet er da oppfylt
- Tapet beregnes ut fra oppnådd snitt på døgnfangst før seismikken kom
- Klagesak 02/15 – Dette ga bedre uttelling enn snittet av foregående år
- Fungerer dårligere når seismikken har startet
 - Tilknytningskravet
 - Tapet beregnes ved forskjellen på snitt av 3 siste år mot oppnådd fangst
 - Krav at fisker går inn i det beslaglagte området for å få erstatning

Avslagsgrunner

- Fisket utenfor 20 n.mil (skremmeeffekten)
- Fisket utenfor gyldig fartsområde
- Manglende tilknytning til feltet (nettopp blitt fisker)
- Ikke gjort forsøk på å fiske (tapsbegrensningsplikt)
- Ikke dokumentert økonomisk tap, evnt størrelsen

Skremmeeffekten – avstand og varighet

- Avstand
 - Nemnda la til grunn 20 n.mil i saken fra 1999 (tobisfiske)
 - HI tilrådte i brev 23.1.08 effekt på 20.n.mil
 - HI erkjente at det ikke var forskning på effekten på makrell
 - Nemnda la til grunn 20 n.mil også på makrell
 - Vågehval – nemnda: 10 n.mil – er påklaget
- Varighet
 - 1 uke (nemndmøte 4.3.09)
 - 2 uker (nemndmøte 15.12.09 - etter klage)
- Krav om mer forskning

Tilknytningskravet

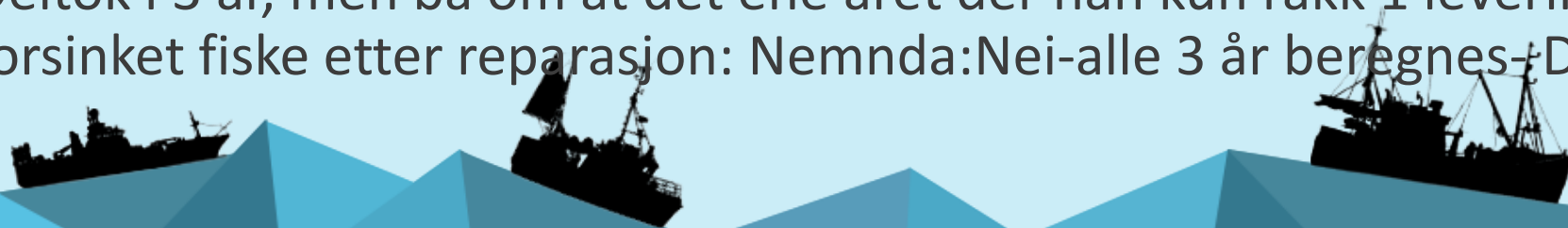
- Forarbeidene viser til at søker må ha hatt en klar tilknytning til området;
 - Vedtak 2008: nettopp kjøpt båt- mannskap tidligere: Tilknytning
 - Vedtak 2011: 1 års aktivitet året før: Tilknytning
 - Vedtak 2016: Fisket i 2012, ikke 2013-15. Seismikk 2016: Ikke tilknytning
 - Vedtak i 2016: Fisket første gang det var seismikk: Ikke tilknytning
- Betydning at forarbeidene la til grunn at seismikk ikke ville berøre fiskere ?

Beregning av tapet – snittet av 3 år

- Lofoten 2008:
 - Blåkveite: Beregnet ut fra dekningsbidraget (mannskap fikk først etter klage. Nemnda mente først mannskap måtte søke selv.)
 - Annen fiskeri: Så på generell fangststatistikk
- 2008/09: benyttet ikke 3 år- så da på oppnådd fangst året før
- 2011: Ny båt- fisket 1 år: nemnda så på snittet av et utvalg båter
- 2016:
 - Deltok i 2 av 3 år: nemnda så på snittet av 2 år
 - Deltok i 3 år, men ba om at det ene året der han kun rakk 1 levering pga forsinket fiske etter reparasjon: Nemnda: Nei-alle 3 år beregnes- Dissens

Beregning av tapet – andre forhold

- Hensynet til økt garnmengde, ny båt osv
 - Både innvilgelse og avslag
 - Fisket med 370 garn i «seismikkåret» 2008 mot 250 året før: Avslag
 - Fisket med flere garn i 2008 enn i 2007: Medhold
 - Fisket med 450 garn i 2008 mot 250 garn i 2007: Medhold
- Erstatning for merutgifter;
 - Blir oftest innvilget (fisker kvota men bruker mer tid) Kan sees på som en tapsbegrensningsplikt hvor man må forsøke å fiske selv m/seismikk
- Erstatning pga forskyvninger i fiske
 - Nei (funnet 2 saker)

Tapsbegrensningsplikten

- Lofoten-Blåkveite:2008:
 - Fikk erstatning selv om de ikke fisket i den nye perioden som ble satt dersom dette skyldtes;
 - Hadde planlagt ferie, annet fiskeri, verkstedopphold osv
 - Fikk ikke erstatning dersom de mente fiskeriet ikke ville bli lønnsomt pga seismikk
- 2011/12: makrelldorging:
 - Trakk fra kr. 50.000 fordi de ikke prøvde
- 2016: makrelldorging
 - Avslag fordi han hørte på andre om manglende fangster og ikke selv gikk ut

Avsluttende synspunkter

- Behov for mer forskning
- Nemnda fremstår som for streng i noen tilfeller
- Hvem bør betale erstatningen når tapene er påregnelige ?
- Årlige skytinger i samme områder medfører at beregningene av øk.tap blir svakere for hvert år ? Fiskere selger kvotene – til hvem og hva blir konsekvensene for det lokale fiskemottaket ?
- For lang saksbehandlingstid
- Fiskerne har forrang til feltet – de kan hver for seg inngå avtaler med selskapene om å bli frikjøpt – Er formaliserte frikjøpsordninger et bedre alternativ enn dagens situasjon ?

Norges Fiskarlag

fiskarlaget@fiskarlaget.no

73 54 58 50

www.fiskarlaget.no

